

З ІСТОРІЇ ОДНІЄЇ ФОТОГРАФІЇ...

Частим гостем у музеї історії нашого університету є професор кафедри бізнесу та менеджменту Турченко Михайло Михайлович. Є у Михайла Михайловича товариш, з яким він дружить ще з часів Великої Вітчизняної війни. Це Гапон Григорій Євдокимович. Одного разу Турченко М.М. став розповідати про історію фотографії та згадку, на якій він знятий разом з членами екіпажу танку. Але, на жаль, на цій фотографії командира взводу Гапона Г.Є. не було. На моє прохання проф. Турченко М.М. розповідає в поданому нижче матеріалі, чому так трапилося, що бойового товариша на фото немає.

Москальова Н.П., директор музею історії

Перші дні січня 1945 року. 87-й окремих танковий Житомирський Червонопрапорний полк (ОТЖЧП) 7-ї гвардійської кавалерійської дивізії 1-го гвардійського кавалерійського корпусу стоїть на доукомплектуванні у польському містечку Кшивча над Санем (18 км на захід від міста Перемишль).

Екіпаж командира танкового взводу (Танковий взвод — це бойовий підрозділ, який включав три бойових машини: одна з них командира взводу, а дві інші — лінійні) старшого лейтенанта полтавчанина Гапона Григорія Євдокимовича вирішив сфотографуватися у місцевого фотографа на пам'ять. У складі цього екіпажу тоді були:

- механік-водій старшина Моєсієнко Іван Павлович з Житомирської області (1-й ряд ліворуч);
- командир башти старший сержант Турченко Михайло Михайлович з Сумської області (1-й ряд праворуч);
- радіотелеграфіст-кулеметник сержант Кузьменко Микола Семенович з Краснодарського краю (2-й ряд ліворуч).

Коли черга для фотографування стала наближатися, старшого лейтенанта Гапона терміново викликали до штабу полку. Саме в цей

момент підійшов командир башти лінійної машини взводу старшого лейтенанта Гапона сержант Стребков Сергій Георгійович з Курської області (2-й ряд праворуч).

В день фотографування ніхто із згаданих танкістів і думки не мав про те, що десь далеко існує Харківський інститут механізації та електрифікації сільського господарства. Ніхто з них не знав і того, що їх чекає у найближчі дні, тижні та місяці.

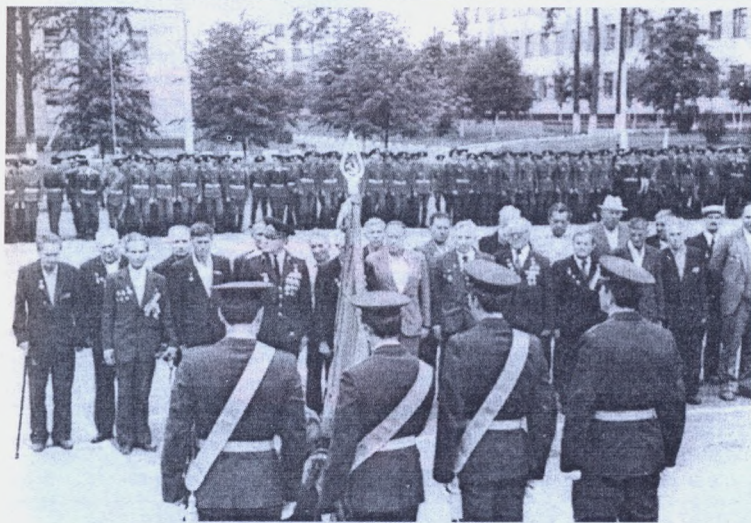
06.01.45 року 87-й полк вирушив у вичікувальний район, а 12.01.45 року війська 1-го Українського фронту перейшли в наступ: почалася Сандомирсько-Сілезька наступальна операція. Екіпаж старшого лейтенанта Гапона Г.Є. не міг знати, що їх командир буде висунутий до присвоєння звання Героя Радянського Союзу, а вони будуть нагороджені орденами.

В ніч на 04.02.45 сім бойових машин 1-ї танкової роти (повністю укомплектована танкова рота мала у своєму складі 10 бойових машин) 87-го полку були переправлені на лівий берег Одера в районі на північ від міста Ратибор (земля Верхня Сілезія) у розпорядження командира 27-го гвардійського кавалерійського полку. Цей полк обороняв захоплений ним плацдарм.

На світанку 04.02.45 року гвардійці-кіннотники, підтримувані танкістами 1-ої танкової роти, перейшли в наступ. Під час бою ворожий снаряд потрапив у танк командира взводу. Уламками броні були поранені механік-водій Моєсієнко та командир башти Турченко. Першого довелося відправити до шпиталу, а другий після перер'язки залишився в екіпажі. Водити бойову машину могли тільки двоє — ст. лейтенант Гапон і Турченко. Місце водія зайняв Турченко, а його місце у башті зайняв радист-кулеметник Кузьменко. Так цей екіпаж у неповному складі залишався до вечора.

Увечері разом з автомобілями, які привезли паливо-мастильні матеріали та снаряди, прибув новий механік-водій старший сержант Жуйков Володимир, удмурт по національності. Незабаром розпочався новий, нічний бій, який продовжувався до світанку 05.02.45 року. Він закінчився поразкою групи німецьких танків і самохідних гармат, яка намагалася ліквідувати плацдарм 27-го гвардійського кавалерійського полку. За цей бій ст. лейтенанту Гапону було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Його портрет і короткий опис цього бою міститься у книзі «Герои Советского Союза» (М., 1987, ст. 312.). Газета «Слово ветерана» від 9 травня 2007 р. помістила опис цього бою.

У середині лютого 1945 року 1-ї гвардійський кавалерійський корпус здійснив 500-кілометровий форсований марш на правий фланг 1-го Українського фронту на територію землі Нижня Сілезія, в район на північний захід від міста Бреслау. 23.02.45 року чотири бойові машини 1-ї танкової роти під командуванням ст. лейтенанта Гапона прибули у розпорядження командира 21-го гвардійського кавалерійського

Зустріч ветеранів-фронтовиків в рідному полку у Білорусії

полку для підтримки гвардійців-кіннотників у бою за селище Зейхау. В ході цього бою були безповоротно втрачені дві машини, в тому числі і машина ст. лейтенанта Гапона, загинули механік-водій Жуйков і радист-кулеметник Кузьменко. Ще одна з машин, в екіпажі якої був сержант Стребков, одержала uszkodження та була виведена з ладу.

Влітку 1946 року Турченко М.М. демобілізувався і склав вступні іспити до Харківського сільськогосподарського інституту ім. В.В. Докучаєва та був зарахований на агрономічний факультет. Стребков С.Г. ще деякий час залишався на довгостроковій службі у 87-му танковому полку, який було у другій половині 1945 році перейменовано в 11-й танковий полк (Цей полк у 1946 р. прибув на постійне місце дислокації в Білорусію). Потім він навчався у ветеринарному технікумі, з якого був відраджений до Харківського зооветеринарного інституту, де була сформована група інженерів з механізації трудоміських процесів у тваринництві.

Пізніше ця група була передана до складу факультету механізації Харківського інституту механізації сільського господарства.

Як склалася подальша доля героїв розповіді? Стребков С.Г. після закінчення ХІМЕСГ працював головним інженером Первомайської райсільгосптехніки (Миколаївська область) пізніше — викладачем Первомайського сільськогосподарського технікуму. Моєсієнко І.П. після демобілізації працював оператором на машинно-меліоративній станції на батьківщині у Житомирській області. Гапон Г.Є. продовжив військову службу. Закінчив Військово-юридичну академію, став військовим юристом, працював у Військовій Прокуратурі Харківської області, зараз на пенсії, проживає у м. Харкові.

Починаючи з 1968 р., ветерани-фронтовики зустрічалися кожні п'ять років у рідному полку, свято берегли дружбу і пам'ять про своє минуле.

*Фото на пам'ять танкового екіпажу.
Внизу праворуч М.М. Турченко*

Гапон Г.Є., Герой Радянського Союзу